herpy

GEKKOER

Variable fat-tailed gecko

Diplodactylus conspicillatus

Diplodactylus conspicillatus er en lille, kraftigt bygget ørkengekko fra det indre Australien med en bred, flad hale og en tydelig mørk streg fra snuden til øjet. Den er nataktiv, skjuler sig om dagen i huller i jorden og lever i naturen næsten kun af termitter, hvilket gør fodringen til en udfordring.

Familie: Diplodactylidae Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**6-7 cm** snude-kloak-længde
Levetid	**5-8 år**
Aktiv	**Nat**
Levevis	**Jordboende**
Biotop	**Ørken og halvørken**
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**40 × 30 × 25 cm** L × B × H til 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**22-26 °C**
Hotspot	**28-30 °C**
Temperatur, nat	**16-20 °C**
Luftfugtighed	**30-50 %**
UVB	**Valgfri**
Kost	**Insekter**
Holdes	**Enkeltvis, parvis eller 1 han med flere hunner**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**12-18 mdr.**
Kuldstørrelse	**1-2 æg**
Inkubation	**59-65 dage** ved 27-30 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten er hverken opført på CITES eller i bilagene til EU's forordning 338/97. Der kræves derfor ingen CITES-papirer ved køb, salg eller indførsel. Australien tillader stort set ikke eksport af sine vilde dyr, så dyr uden for landet stammer fra gamle opdrætsbestande og er meget sjældne i handlen. Ellers gælder dyrevelfærdslovens almindelige krav, og dyrevelfærd hører under Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Om arten

Diplodactylus conspicillatus er en lille, kompakt gekko med korte ben, store øjne og en kort, bred og flad hale på størrelse med hovedet. Grundfarven er lys gulbrun til rødbrun med et mørkere netmønster og lyse prikker, og mange dyr har mørke pletter, der står tydeligt mod grundfarven. Ben, læber og bug er lysere. Fra snuden går en markant mørk streg til øjet og ofte videre bagud, og det første overlæbeskjold er usædvanligt stort. Halen er spadeformet og besat med tværgående rækker af store og små skæl. Det videnskabelige navn betyder "med briller" på latin.

Kroppen måler omkring 6 cm fra snude til kloak og højst 62-65 mm, og dermed er arten en af de største i sin artsgruppe. Halen er omkring 40 % af kropslængden, så den samlede længde er omkring 8-9 cm. Vægten er ikke dokumenteret for arten; en *Diplodactylus* på 5 cm fra snude til kloak vejer typisk 3-5 g. Nyklækkede unger måler 24-27 mm fra snude til kloak.

Arten blev beskrevet i 1897 af Lucas og Frost. Siden er flere former, der før blev regnet til arten, udskilt som selvstændige arter, bl.a. *Diplodactylus hillii*, *Diplodactylus platyurus* og *Diplodactylus laevis*, og bestandene i New South Wales og en del af Queensland hører nu til *Diplodactylus ameyi*. Ældre oplysninger om arten kan derfor dække flere arter.

Arten er hemmelighedsfuld og lever skjult om dagen. Den egner sig bedre til at blive set på om aftenen end til at blive håndteret.

Udbredelse og levested

Diplodactylus conspicillatus findes kun i Australien, i de tørre og halvtørre indre dele af landet. Udbredelsen omfatter store dele af Western Australia, Northern Territory og South Australia og det vestligste Queensland, og arten når ud til kysten i det nordvestlige Western Australia. Typelokaliteten er Charlotte Waters i det sydlige Northern Territory.

Arten er almindelig i sit område. Fund i New South Wales og det centrale Queensland hører til *Diplodactylus ameyi*, og kortet er afgrænset uden dem.

> **Oprindelig udbredelse:** Australien.

LEVESTED

Diplodactylus conspicillatus lever i ørken og halvørken, især i sandørken med spinifex, men også på åbne græssletter, i krat og på stenede højdedrag. Dyrene gemmer sig om dagen i huller i jorden, ofte forladte edderkoppe- og firbensgange, i jordrevner, under sten og i nedfaldent træ. Om natten går de på jagt på åben jord.

Klimaet er ørkenklima med meget varme somre, kølige vinternætter og lidt nedbør; vand får dyrene formentlig mest fra dug. Arten er termitspecialist, og føden består i naturen næsten kun af termitter, suppleret med myrer, edderkopper og andre små insekter. Det forklarer, hvorfor den er svær at omstille til andet foder. Ynglesæsonen falder i det australske forår og sommer.

Pasning

TERRARIET

Pasningen af *Diplodactylus conspicillatus* ligner den for de øvrige jordlevende arter i slægten, fx *Diplodactylus galeatus* og *Diplodactylus vittatus*; kun foderet er anderledes. Et lille glasterrarie eller en plastkasse med tætsluttende låg er nok. Regn med mindst 40 × 30 × 25 cm (længde × bredde × højde) til én gekko eller et par. Bundarealet betyder mere end højden, for dyret holder sig til jorden, men det kan godt kravle på glatte flader, så låget skal slutte tæt.

Brug 1-5 cm sandet lerjord som bund. Giv to-tre skjul, fx omvendte lerunderskåle, barkstykker, flade sten eller halve plastrør, der er trykket ned i sandet som kunstige edderkoppehuller. Et af skjulene skal være fugtigt. Planter er unødvendige. Rens bunden ofte.

TEMPERATUR

Terrariet skal have en varm og en kølig side. En varmemåtte eller varmetape under den ene ende, styret af en termostat, skal give 28-30 °C på en del af bunden. Resten holdes på 22-26 °C om dagen. Om natten kan varmen slukkes, så temperaturen falder til 16-20 °C. Varm ikke hele terrariet op, og mål med et termometer i begge ender.

Om vinteren kan temperaturen i en periode ligge lavere, ned til 15-20 °C. Det svarer til årsrytmen i det indre Australien og er som regel nok til, at dyrene yngler igen.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Diplodactylus conspicillatus kommer fra tørre egne og skal ikke have høj luftfugtighed. Almindelig stueluft med 30-50 % er nok. En lav skål med frisk vand i den kølige ende er i orden. Et af skjulene fyldes med let fugtig sphagnum eller fugtigt sand, så dyret kan skifte hud. Tjek det hver uge, så det hverken tørrer ud eller mugner. Resten af bunden skal være tør. Unger tørrer hurtigt ud og skal have et fugtigt skjul hele tiden.

Sprøjt ikke hele terrariet. Det er unødvendigt og giver flere problemer med parasitter og bakterier.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Diplodactylus conspicillatus er nataktiv og har ikke brug for UVB eller anden særlig belysning, så UVB er valgfrit. Lad dagslyset i rummet styre døgnrytmen, eller brug et tænd-sluk-ur på 10-12 timer om sommeren og kortere dage om vinteren. Natten skal være mørk. Vælges UVB alligevel, skal det være svagt, og dyret skal altid kunne trække ind i et mørkt skjul.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Diplodactylus conspicillatus er termitspecialist, og det gør foderet til den største udfordring. Levende termitter er det bedste foder og bliver ædt grådigt. De tørrer ud inden for et døgn i terrariet, så der skal fodres mindst to gange om ugen, når der bruges termitter.

Omstilling til andre byttedyr lykkes ikke altid. Nogle dyr slår straks til på små voksmøllarver og nyklækkede fårekyllinger, som ligner termitter i størrelse og farve. Andre følger byttet og snuser til det uden at slå til; her hjælper det at give det nye bytte duft af knuste termitter og derefter langsomt holde op med det. Fårekyllinger, hvor bagbenene er knebet af, tages ofte bedre. Opdrættede dyr lærer det hurtigere end vildfangne.

Byttet skal være omkring 60 % så stort som dyrets hoved. Voksne dyr fodres hver 4.-7. dag om sommeren og hver 7.-10. dag om vinteren, hvor korte perioder uden appetit er normale. Unger fodres hver 2.-4. dag hele året. Pudr foderet let med kalk ved hver anden fodring og med et vitamintilskud en gang om ugen. Fjern bytte, der ikke bliver spist, efter et par timer.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Diplodactylus conspicillatus er stille og tilbagetrukket. Om dagen sover den i sit skjul og bliver aktiv, når lyset slukkes. Håndtering er unødvendig og bør være sjælden og kort. Tag aldrig fat i halen, for den kan smides, og den er dyrets fedtdepot.

Arten kan holdes enkeltvis, som par eller som en han med op til tre hunner, men to hanner må aldrig gå sammen. Hold øje med bid og dyr, der trækker sig tilbage, og del dem, hvis der er uro.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hanner kendes på en tydelig bule under halroden og på en gruppe forstørrede, tornede skæl, kloaksporer, ved bulen. Hunner kan have en let bule, men den er glat og uden fordybning, og deres sporer er små. Ungerne kan kønsbestemmes ved 60-70 % af den voksne kropslængde. I naturen kan dyr, der er klækket om sommeren, være kønsmodne året efter, og i fangenskab er dyrene fuldvoksne og kan yngle efter 12-18 måneder. Vent, til hunnen har nået fuld størrelse, før hun yngler.

PARRING

Ynglesæsonen løber fra oktober til marts. En han og en hun eller en han og op til tre hunner kan holdes sammen hele året. En kølig vinter ved 15-20 °C er nok til at sætte gang i ynglen, og det er ikke nødvendigt at skille kønnene. De første æg kommer 4-8 uger efter, at temperaturen igen stiger over 25 °C.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger som regel to æg ad gangen, nogle gange kun ét. Æggene er omkring 9 × 16 mm. Der går mindst 25 dage mellem to kuld, og hunnen kan lægge flere kuld i en sæson. Hun graver ofte en lav grube i fugtigt sand, men lægger i fangenskab tit på åben bund, hvor æggene hurtigt tørrer ud. Æg, der er sunket sammen og er under et døgn gamle, kan komme sig, hvis de lægges på vermiculit og dækkes med vådt papir.

En omvendt plastbøtte med et hul på 1 cm i kanten, fyldt to tredjedele op med fugtig tørvemos og gravet lidt ned, er en velegnet æglæggekasse. Giv hunnen ekstra kalk i sæsonen, og skil hende fra hannen efter 3-4 måneders avl, så hun kan hvile.

INKUBATION

Æggene flyttes forsigtigt til en kasse med tætsluttende låg og en blanding af vermiculit og vand i forholdet 1:1 efter vægt. Ved 27-30 °C klækker de efter 59-65 dage. Æggene vokser kraftigt under inkubationen og kan få en næsten gennemsigtig skal lige før klækningen. De "sveder" omkring et døgn før.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne tages ud af klækningskassen efter et døgn og sættes i en lille kasse med samme bund som de voksne, hvor de er mere rolige end på køkkenrulle. De måler 24-27 mm fra snude til kloak og skal have et fugtigt skjul. Termitter er det bedste foder til unger, fordi de er lette at fange. Fodr hver 2.-4. dag.

Sundhed og typiske fejl

Der er ikke beskrevet særlige sygdomme hos *Diplodactylus conspicillatus*, men de almindelige risici ved små ørkengekkoer gælder:

- Fodringsproblemer. Dyr, der ikke vil spise andet end termitter, kan tage af i vægt. Følg vægten og halens tykkelse.
- Udtørring, især hos unger. Giv altid et fugtigt skjul.
- For lidt kalk og D3-vitamin, især hos avlshunner. Det giver bløde knogler og problemer med æglægningen.
- Fint sand, der indåndes eller sluges. Brug groft sand, og rens bunden ofte.
- Sprøjtning af hele terrariet, som spreder bakterier og parasitter.
- Stress ved håndtering eller slagsmål mellem hanner, som kan få dyret til at smide halen.

Et sundt dyr er aktivt om aftenen og har en fyldig hale. Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis gekkoen taber sig, ikke spiser eller virker slap.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.